

Виховне значення телевізійного ток-шоу

В.П.БУРМАКА, канд. іст. наук, М.В.БУРМАКА, канд. філол. наук
Харківська національна академія міського господарства

Одним з найбільш поширених у телевізійній публіцистиці 90-х років ХХ ст. став жанр ток-шоу. Причина цього давня: ще римляни за часів пражурналістських явищ (інакше – протожурналістики) сформувавали універсальну формулу, яка пояснює успіх будь-якого засобу масової комунікації – чи то періодики, чи то театру, до яких у минулому столітті додалися кінематограф, радіомовлення і телебачення. «Хліба і видовищ!» – ось що лежить в основі запитів, інтересів і потреб широких верств суспільства.

При цьому важливо підкреслити, що ця формула згадується не з іронічним відтінком або з метою чітко відокремити «неякісну» журналістику від «якісної». Насправді жанр ток-шоу на сьогоднішній день настільки демократичний, наскільки він за допомогою кабельних і радіорелейних ліній, а також супутникового зв'язку дозволяє на багато порядків розширювати телеглядацьку аудиторію, втягуючи у дискусію переважну більшість суспільства та спонукаючи її до колективного пошуку істини. Демократичність (і, якщо завгодно, універсальність) ток-шоу полягає і в різноманітності жанрових форм: у розпорядженні телевізійних журналістів є бесіда, дискусія, теледебати як різновид дискусії (з наперед визначеним регламентом – як правило, від однієї до двох годин), прес-конференція, організована телебаченням, «круглі столи» (за якими збираються прибічники протилежних думок), «контрв'ю» (коли у часовому цейтноті в межах 1-2 хвилин між собою дискутують ідейні опоненти, а ведучий виступає в ролі модератора), судовий теленарис, журналістське розслідування і, нарешті, телемости як найефективніша, хоч і не найпоширеніша форма.

Крім жанрової палітри слід відзначити тематичне розмаїття телевізійних програм, зроблених у цьому жанрі: серйозна політична передача (теледебати). Розважальна «підліткова» або молодіжна, інтимно-пікантна розмова з героєм дня (тижня, місяця, року, десятиліття тощо), на ток-шоу може бути перетворено на обговорення підготовки великого міста до зими або конкурс архітектурних проєктів.

Демократичність жанру ток-шоу, постійне збільшення потенційної аудиторії, постійне вдосконалення телевізійних стандартів, з одного боку, а з іншого – боротьба населення за свої громадянські права, впровадження норм демократичного суспільства, посилення політичного впливу на світове суспільство – всі ці та інші чинники значною мірою сприяли завоюванню цим жанром у 1960-ті роки спочатку теле-

аудиторії США, потім – Західної Європи, а пізніше й СРСР.

Великого розповсюдження цей жанр дістав і по каналах ТБ незалежної України. Ток-шоу, дискусія, політика мають велике виховне значення. Вони навчають учасників і глядачів критично мислити, чесно ставитися до ідейних настанов і аргументів учасників спору, виробляють стриманість, коректність, спонукають до пошуку істини й конструктивної розв'язки суперечностей, що виникли.

Навіть саме залучення громадськості до обговорення важливих соціальних, економічних, політичних проблем, коли учасники розгорнутих дискусій висловлюють різноманітні думки, вносять конструктивні пропозиції, має великий виховний сенс.

Взагалі у працівників ТБ, організаторів ток-шоу є високий рівень їхньої підготовки, ретельний вибір теми дискусії, уважний, неупереджений підхід до підбору учасників з урахуванням їхніх вікових, освітніх, соціальних, статевих показників тощо.

Неабияке значення має й мовна підготовка ведучого (до речі, як і вихователя взагалі) якому для встановлення особливого психологічного клімату в контакті слід відмовитися від безособових універсальних суджень і замінити їх особовими формами.